

1. Белль Г. *Очима клоуна* / Перекл. з нім. М.П. Бажана). Київ: Дніпро. 1965р. 275с.
2. Böll H. *Ansichten Eines Clowns*. Kiepenheuer & Witsch. 2002. 281S.
3. DWDS. *Digitales Wörterbuch der Deutschen Sprache*. Online Ressource. URL: <https://www.dwds.de/>
4. Живіцька І. А. Граматичні перетворення при перекладі прикметників (на матеріалі англійської та української мов). Серія «Філологія». 2015. № 2(18). С. 50-55.
5. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: 2004. 560 с

Парибка А. В., студентка
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕКЛАД ВЛАСНИХ ІМЕН ОПОВІДАННЯ ДЖЕКА ЛОНДОНА «THE SON OF THE WOLF»

Актуальність теми пов'язана із вивченням української перекладацької спадщини, зокрема дослідженням перекладу оповідання Джека Лондона «The Son of the Wolf», виконаного сестрою Лесі Українки Ольгою Косач-Кривинюк.

Метою статті є аналіз прийомів передачі власних назв в українському перекладі оповідання Джека Лондона «The Son of the Wolf».

Власні імена наявні в усіх сферах мовлення, тому прийоми їх передачі в перекладі вимагають особливої уваги. Проблема перекладу цих одиниць розглянута в працях таких науковців, як: С. Флорін, С. Влахов, В. Карабан, Т. Кияк, І. Корунець, А. Гудманян, Ю. Карпенко, В. Михайлов й ін. Існує кілька типів власних імен: антропоніми (імена людей), топоніми (географічні назви), гідроніми (назви водоймищ) та ергоніми (назви об'єднань людей). Для їхнього перекладу використовують такі прийоми: транслітерація, транскрипція, транскрипція з елементами транслітерації, переклад за традицією, етимологічний принцип, калькування тощо.

В анотації до книги Дж. Лондона «Син Вовка» зазначено її тему: «... індіанці намагаються протистояти «синам вовка», які крім землі відбирають у них найдорожче – жінок. У жорстокій сутичці завоювання дівчини стає схожим на первісну боротьбу за самку. Цей твір як крик душі індіанського народу і торжество білої людини». Тож в оповіданні Джека Лондона часто трапляються імена індіанців та американців.

Цікаво, що у творі автор використовує чимало імен індіанців, суголосних із назвами тварин:

*And one night a vision came upon him, and he beheld the **Raven**, who is thy father, the great **Raven**, who is the father of all the Sticks // А якось уночі він мав сон: до нього прийшов **Крук** — батько твоїй і батько всіх стіків.*

Ім'я персонажа *the Raven* перекладено українською як **Крук**, тобто передано зі збереженням внутрішньої форми слова: пор.: *a raven* – «A large bird of the crow family, with shiny black feathers and a rough, unpleasant call» [5] – **крук** – «Великий хижий птах із блискучим чорно-синім пір'ям, що живе подалі від осель (переважно в лісі); ворон» [4, т. 4, с. 372].

Під час перекладу прізвиська головного героя Ольга Косач-Кривинюк також звертається до внутрішньої форми слова:

*Scruff Mackenzie bore the ear-marks of a frontier birth and a frontier life // З першого погляду було знати, що **Відлюдько Макензі** належав до піонерів Півночі.*

Відповідно до словника, *scruff* – «A dirty or untidy person» [5] – **відлюдько** – «Той, хто тримається або живе осторонь від інших людей» [4, т. 1, с. 604]. Для передачі імені використано міжмовний контекстуальний синонім. Слово **відлюдько** точно характеризує персонажа. Для перекладу прізвища героя застосовано прийом транскрипції: *Mackenzie* – [mә'kenzi]. Для художнього тексту власні назви відіграють роль маркера національного колориту, позаяк транскрибовані власні імена є тими одиницями перекладу, які зберігають певну національну специфіку в своїй звуковій формі [3].

Транскрипцію з елементом транслітерації використано під час передачі імені вождя племені індіанців:

*O **Thling-Tinneh**, mighty chief of the Sticks and the land of the Tanana, ruler of the salmon and the bear, the moose and the cariboo! // О **Тлінг-Тінегу**, могутній володарю стіків і земель на Танані, пане лососів, ведмедів, лосів і оленів!*

У перекладі звук [ng] передано як [нг] – прийом транслітерації, подвоєння графеми [n] не збережено, [th] передано як [т]. що свідчить про використання прийому практичної транскрипції. У практиці перекладу повна (точна) транскрипція неможлива, що пояснюється низкою причин: «різною кількістю фонем в фонетичних системах мов, що призводить до виникнення лакун різним звучанням звуків-відповідників, тож застосовується перекладацька (або практична) транскрипція» [2, с. 71].

Продуктивним перекладацьким прийомом передачі імен є транскрипція як «прийом відтворення звукової форми іншомовного слова» [2, с. 71].

В оповіданні розповідається про Клондайкську золоту лихоманку, тому він містить багато географічних назв:

*...his wolf-dogs could work harder and travel farther on less grub than any other team in **the Yukon** // ...його собаки мали славу найшвидших, найдужчих і найневибагливіших на всьому **Юконі**.* Для передачі назви півострова застосовано транскрипцію: *the Yukon* – [дә 'ju:kɒn].

Транслітерацію як «прийом відтворення графічної форми іншомовного слова» [цит. за: 1, с. 93] використано для українського перекладу назви річки в центральній Алясці:

...whose westward slopes were drained by the head-reaches of *the Tanana* // ...що на його західних схилах бере свій початок річка *Танана*. Порівняймо переклад річки *Tanana* з транскрипцією: ['tænəna:].

«Змістовий переклад топонімів, за якого збережено внутрішню форму іншомовної географічної назви» [цит. за: 1, с. 98], застосовано для передачі назви населеного пункту на півострові Юкон:

*Then he floated a raft of house-logs down the Yukon to **Forty Mile**...* // *Потім зготовив пліт із добрячих колод і спустив його Юконом аж до **Сорокової Милі**...*

Існує й транскрибований варіант перекладу цього поселення – Форті-Майл. Назва «*Сорокова Миля*» увійшла у вжиток завдяки буквальному перекладу назви цього селища в оповіданні Джека Лондона «The Men of Forty Mile».

Отже, передаючи власні імена оповідання Джека Лондона українською мовою Ольга Косач-Кривинюк застосувала різноманітні прийоми: транскрипцію, транслітерацію та їхнє поєднання, а також передала внутрішню форму слів.

Література:

1. Литвин І. М. *Перекладознавство*. Навчальний посібник. Вид. 6-е, допов. Черкаси: Ю. А. Чабаненко, 2022. 258 с.
2. Литвин І. М. Фонетичний аспект перекладу. *Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки*. 2015. Вип. 7. С. 71-77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuF_2015_7_14 (дата звернення: 12.04.2024).
3. Литвин Ірина. [Польські антропоніми в перекладах східнослов'янськими мовами](#). *Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку*. Збірник тез I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди. 15.03. 2018. С. 217-219 (дата звернення: 12.04.2024)
4. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua> (дата звернення: 12.04.2024).
5. Oxford Learner's Dictionary. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com> (дата звернення: 12.04.2024).

Джерела ілюстративного матеріалу

1. Лондон Джек. Син Вовка. Харків: Фоліо, 2020. 288 с.
2. London, Jack. The Son of the Wolf. Cambridge: The Riverside Press, 1900. 270 p.